

Recenzja

Leksykon naturalnych substancji leczniczych dla wygody korzystania podzielono na dwie zasadnicze części:

- ogólną, zawierającą przedmowę, która określa cel i historię powstania książki, wprowadzenie przybliżające rolę farmakopei i przybliżające systemy medyczne świata, rozdział o sposobach przygotowania preparatów ziołowych w warunkach domowych, słownik terminów medycznych i filozoficznych oraz indeks terapeutyczny, czyli zastosowanie poszczególnych surowców w wybranych jednostkach chorobowych;
- szczegółową – leksykon surowców poprzedzony obszernym indeksem nazw.

Przyjęty układ, tak całej książki, jak i pojedynczego hasła nawiązuje do znanych od kilkadziesiąt lat w środowisku lekarskim *Leków współczesnej terapii*. Opisano i uzasadniono konstrukcję hasła oraz doboru piśmiennictwa źródłowego.

W przedmowie autorzy wyraźnie podkreślają, że zawarta w *Leksykonie* wiedza jest tylko małym fragmentem zebranych w toku wieloletnich badań informacji o właściwościach leczniczych substancji naturalnych, pochodzących z trzech najważniejszych systemów leczniczych: medycyny Zachodu, tradycyjnej medycyny indyjskiej – ajurwedy i tradycyjnej medycyny chińskiej. Wskazują również, co bardzo ważne, że dorobek ludzkości w poznawaniu i stosowaniu leków pochodzenia naturalnego jest uznany przez WHO i Unię Europejską, a leki roślinne stanowią część oficjalnego arsenału leków.

We *Wprowadzeniu* znajduje się bardzo cenny rozdział o historii i roli farmakopei w farmacji i jej przydatności w praktyce lekarskiej, w aspekcie prawidłowego i bezpiecznego, a jednocześnie skutecznego dawkowania. Nie zabrakło także rysu historycznego, pozwalającego zrozumieć bogactwo korzeni nauk medycznych i ich różnorodność, z równoczesnym wskazaniem wspólnych dla nich wszystkich wartości, jaką jest dążenie do pomocy ludziom w zachowaniu zdrowia. Medycyna to nauka, a więc musi opierać się na faktach. Jednym z nich jest niezaprzeczalnie udokumentowana, wieloletnia lub nawet wielowiekowa historia stosowania przedstawionych surowców naturalnych, uznanie ich skuteczności w kilku systemach medycznych i umieszczenie w farmakopeach.

Przygotowanie preparatów leczniczych z surowców naturalnych w warunkach domowych zawiera jasne i precyzyjne instrukcje dotyczące przygotowania leków. Po opisanu metody farmakopealnej zamieszczono wskazówki praktyczne – sposób postępowania poza placówkami Ochrony Zdrowia, poparty przykładami. Dzięki temu lekarz, zalecając stosowanie konkretnych ziół, może wskazać najwłaściwszy sposób postępowania w domu pacjenta.

Duże zainteresowanie wzbudza *Słownik wybranych terminów medycznych i filozoficznych*. Informacje są niezwykle skoncentrowane, ale i bardzo bogate. Układ alfabetyczny daje możliwość łatwego odszukania terminów pojawiających się w hasłach.

Rozdział *Zastosowania terapeutyczne surowców naturalnych w wybranych jednostkach chorobowych i objawach*, będący faktycznie indeksem terapeutycznym, przedstawiono w dwunastu podrozdziałach, według ogólnych dziedzin medycznych z uwzględnieniem zależności: choroba – gatunek. Dla jeszcze sprawniejszego korzystania przydatna byłaby numeracja stron.

Właściwą część *Leksykonu* stanowią, ułożone alfabetycznie według nazwy gatunku dostarczającego surowca naturalnego, opisy: cech i właściwości leczniczych specyficznych dla poszczególnych gałęzi medycyny Wschodu; aktywności, czyli działania farmakologicznego; wskazań leczniczych i ewentualnych ograniczeń w zastosowaniu i wreszcie dawkowania wraz z najwłaściwszą postacią leku.

Właśnie te ostatnie informacje, poparte odwołaniem do konkretnej farmakopei, zasługują na szczególną uwagę.

Leksykon jest jednym z nielicznych opracowań, które zawierają te, w sumie najistotniejsze z punktu widzenia lekarza-praktyka, dane. Działanie i wskazania lecznicze są podane hasłowo, bez zbędnych opisów, co z jednej strony może być utrudnieniem dla czytelnika nieposiadającego ugruntowanej wiedzy medycznej, lecz z drugiej – dużym ułatwieniem dla lekarzy i farmaceutów, właśnie z uwagi na lapidarność. Jest więc *Leksykon* dobrym i pomocnym dziełem, pozwala sprawdzić i uzupełnić wiadomości oraz upewnić się, co do najskuteczniejszej postaci i dawkowania leku naturalnego. Oryginalna, dopracowana i godna polecenia pozycja.